N. ORDA

ALBUM WIDOKÓW

ALBUM WIDOKÓW HISTORYCZNYCH POLSKI

POŚWIĘCONY RODAKOM.

Zrysowany z natury

przez

NAPOLEONA ORDĘ.

PRZEDSTAWIAJĄCY MIEJSCA HISTORYCZNE OD POCZĄTKU CHRZEŚCIJAŃSTWA W POLSCE (R. 965), RUINY ZAMKÓW OBRONNYCH Z CZASÓW WOJEN TURECKICH, TATARSKICH, KRZYŻACKICH, KOZACKICH I SZWEDZKICH. — PIĘKNE REZYDENCYE, ŚWIADCZĄCE O PRZESZŁOŚCI I CYWILIZACYI W TYM KRAJU, ORAZ MIEJSCA URODZENIA LUDZI WSŁAWIONYCH OREŻEM, PIÓREM LUB NAUKĄ.

WOROCEWICZE

WŁASNOŚĆ RODZINY ORDÓW PRZEZ LAT 300 AŻ DO 1891 ROKU — MIEJSCOWOŚĆ PAMIĘTNA I DROGA AUTOROWI.

Kto zacnego mienia nosi, spisy się Zacnego.
Pomnąc, że cnot wielka,
Czyn każdy w swojem kółku, co Bóg Duch Boży,
A całość sama się złoży.

Kazimierz z Królówki Brodziński.

WARSZAWA

LITOGRAFIA MAXYMILJANA FAJANSA.

Wykonane na Kamieniu przez ALOIZEGO MISTRZOWICZA

1872 do 1883.

Skład główny u Autora w Piński S. Miińskiej i w Księgarni Sebethnera i Wolffa w Warszawie.

Litw. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

GIEJSTUNY

G. Wileńska

Własność poety Antoniego Edwarda Odyńca. Tu się urodził w roku 1804

Propriété du poète Antoine Edouard Odyniec. Il y est né en 1804

Rys. z natury Wagi[illegible]

Lit. w Lit. M. Sipowicz w Warszawie

DZIEWIĘTNIA

[G. Wileńska]

Miejsce urodzenia znakomitego powieściopisarza Ignacego Chodzki urodzonego r. 1795 umarł r. 1861 - 1 Sierpnia

Ignace Chodzko célèbre ecrivain romancier y est ne en 1795 et mort en 1861 le 1 Août.

Sur pierre [illegible]

Litwie M. Fajans w Warszawie

ŻEMŁOSŁAW nad rzeką Gawią

(G. Wileńska)

Własność familji Umiastowskich. Pałac wzniesiony przez Józefę Umiastowską

Propriété de la famille Umiastowski. Le palais construit par Josèphine Umiastowska.

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Pajansa w Warszawie

NIEŚWIEŻ
(G. Mińska)

Miasto znane od 1224 r. Około 1430 należało do Fedka z książąt litewskich następnie własność Kiszków. Po Annie Kiszczance żonie Brodatego Radziwiła kasztelana Trockiego staje się własnością Radziwiłłów z których Mikołaj zwany Czarnym otrzymuje w 1549 r. tytuł księcia. Książe Mikołaj Krzysztof zwany Sierotka zamek wymuro-

Lieu connu des 1224. Il appartenait vers 1430 a Fedko prince lithuanien et passa ensuite a la famille Kiszka. Par suite du mariage de Radziwill le Barbu chatelain de Troki avec Anne Kiszka il devint propriete des Radziwill. Nicolas Radziwill le Noir reçût le titre de prince en 1549. Nicolas Christophe surnomme l'Orphelin ele-

Rys z natury Napoleon Orda

w lit. M. Fajansa w Warszawie

MIR
(G. Mińska)

Ruiny wspaniałego zamku zbudowanego przez Jerzego Illinicza w końcu XV wieku. Syn tegoż schodząc bezpotomnie przekazał posiadłość swoją Ks. Krzysztofowi Mikołajowi Radziwiłłowi Sierotce roku 1568.

Magnifiques ruines d'un château bâti par Georges Illinicz a la fin du XV siecle. Son fils sans postérité legua Mir au Prince Christophe Nicolas Radziwill dit Sierotka (orphelin) 1568.

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

NOWOGRÓDEK

(Gubernija Mińska)

Miasto i zamek wielce historyczne. - Po sławnym napadzie Tatarów r. 1241. - Erdziwiłł W. X. L. odbudował to miasto i do Litwy przyłączył. - Trwa dla podań niektórych historyków Mendog chrzest przyjął i koronował się na Króla r. 1252. - W r. 1422 odbyły się tu zaślubiny Wł. Jagiełły z Zofiją X.ciżką Kijowską.

Ville et château historique. Après l'irruption des Tartares 1241. - Erdziwiłł Grand Duc de Lithuanie rebâtit la ville et la réunit à la Lithuanie. - Depuis quelques historiens Mendogy reçut le baptême et se couronna Roi (1252) Les noces de Ladislas Jagellon avec Sophie princesse de Kiew y eurent lieu en 1422.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litografował M. Fanzaga w Warszawie

HRUSZÓWKA

[G. Mińska]

Dziedzictwo familji Rejtanów teraz własność Józefa Rejtana.

Terre de la famille Rejtan aprésent propriété de Joseph Rejtan.

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

SMOLHOW

(Gub. Mińska)

Miejsce urodzenia poety Ludwika Kondratowicza znanego pod pseudonimem Władysława Syrokomli. Urodził się d. 17 Września 1823 r. Umarł w Wilnie d. 15 Września 1862 roku.

Lieu où est né le poète Louis Kondratowicz connu sous le pseudonyme de Ladislas Syrokomla. Né le 17 Septembre 1823. Mort à Wilna le 15 Septembre 1862.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litho L. M. Pulinski w Warszawie

TOWIANY

(G. Kowieńska)

Towiany należały w XVIII wieku do Marykoniego pisarza Litewskiego który tu piękny pałac zbudował i ogród założył. Teraz własność Ks. Karola Radziwiłła.

Towiany appartenait au XVIII siècle a Marykoni Grand-Secrétaire de Lithuanie qui y bâtit un palais et planta un parc. - Apresent propriété du Prince Charles Radziwiłł.

Rys. z natury Napoleon Orda.

w Lit. M. Fajansa w Warszawie.

OŁYKA

(G. Wołyńska)

Własność niegdyś Kiszków. Ołyka przeszła później do Radziwiłłów. Mikołaj Czarny otrzymał tytuł Księcia od Cesarza Karola V r. 1549. Pierwszym ordynatem Ołyki był Ks. Stanisław Marszałek W. Litewski r. 1589. Kozacy zniszczyli miasto r. 1648. Zamek obronny założony został r. 1564. Kościół S. Trójcy zbudował Ks. Albrecht Stanisław Radziwiłł Kanclerz W. Litewski r. 1635.

Autrefois propriété de la famille Kiszka. Ołyka passa plus tard aux Radziwill. Nicolas le Noir obtint le titre de Prince de l'Empereur Charles V en 1549. Ołyka fut érigée en majorat pour le Prince Stanislas G. Maréchal de Lithuanie et ses descendants en 1589. Les Cosaques détruisirent la ville en 1648. Le château fort fut élevé en 1564. Le Prince Albert Stanislas G. Chancelier fonda l'église de la S.te Trinité en 1635.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

LATYCZÓW

(Gubernia Podolska)

Jan Potocki Starosta Kamieniecki wzniósł obronny zamek przeciw Tatarom r. 1579. Kościół i Klasztor X. X. Dominikanów.

Jean Potocki Starosta de Kamieniec fonda un château fort contre les Tartares en 1579. Église et Couvent des Dominicains.

Litw. Lit. M. Fajerstejn w Warszawie

BERESTECZKO, nad rzeką Styrem
(Gub. Wołyńska.)

Plac bitwy Króla Jana Kazimierza z Bohdanem Chmielnickim 28 Czerwca 1651 r. w której poległo 30 000 Tatarów i Kozaków. Zabrał im kruk. 40 dział. Pomnik grobowy Aleksandra księcia Prońskiego Kasztelana Trockiego, arjanina, podług zwyczaju tej sekty pochowanego na szczerem polu. W oddaleniu pomnik 5000 dziewic zamęczonych przez Tatarów.

Champ de bataille du roi Jean Casimir avec Bohdan Chmielnicki en 1651 le 28 Juin. Ils succombèrent 30 000 Tartares et Cosaques le roi leur prit 40 Canons. Monument sépulcral du Prince Alexandre Proński Castellan de Troki, Arien, enterré selon l'usage de cette secte en plein champ. Dans le lointain, monument de 5000 vierges massacrées par les Tartares.

ŁOHOJSK
(G. Mińska)

Miasteczko znane od r. 1128. W 1505 Tatarzy zniszczyli tutejszy zamek i synów Symona Ks. Czartoryskiego w jasyr zabrali. Wasyl Tyszkiewicz Wojewoda Podlaski poślubił Alexandrę Czartoryską córkę Symona. Od tej pory Łohojsk staje się dziedzictwem Tyszkiewiczów potwierdzonem dla domu tego przywilejem Zygmunta I r. 1528. Po zburzeniu zamku przez Szwedów r. 1708 Hr. Stanisław Tyszkiewicz na zamczysku Klasztor Bazyljanów fundował. Dziś własność Hr. Oskara syna Hr. Konstantego

Ville connue depuis 1128. En 1505 les Tartares détruisirent le château et emmenèrent en servitude les fils de Simon prince Czartoryski. Łohojsk passa dans la maison des Tyszkiewicz par le mariage de Vasyl Tyszkiewicz et d'Alexandrine Czartoryska. Possession confirmée aux Tyszkiewicz par le roi Sigismond I en 1528. Après la destruction du Château, Stanislas Tyszkiewicz éleva sur son emplacement le couvent de Basiliens. Actuellement propriété d'Os-

Rys. z natury Napoleon Orda

Litho Lic. II Papiers w Warszawie

PECZARA nad rzeką DOHEM
(6 Podolska)

Za panowania Turcyi nad Podolem Sułtan nadał niezadługo po zdobyciu r. 1682 Hospodarowi Mołdawskiemu Dukasowi Etory w Peczarze nad Dohem swój zamek zbudować. W 1685 Sułtan Peczarę nadał Jurkowi Chmielnickiemu mianując go Księciem Sarmacyi. Teraz własność Hr. Konstantego Potockiego.

Aux temps de la domination turque en Podolie le Sultan en 1682 donna une contrée inhabitée à l'Hospodar de Moldavie Dukas qui élève à Peczara un château sur le Doh. En 1685 la même propriété fut donnée par le Sultan à Georges Chmielnicki qui obtint le titre de prince de la Sarmatie. Actuellement propriété du Comte Constantin Potocki.

Rys. litografowany Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

JANÓW nad rzeką Śnitwodą
(Gub. Podolska)

Tu się urodził Stefan Witwicki poeta r. 1801 - Umarł w Rzymie r. 1847. - Własność niegdyś Księdza Stanisława Chołomewskiego

Lieu de naissance du poète Etienne Witwicki - Il y naquit en 1801 et mourut à Rome en 1847. - Autrefois propriété de Stanislas Cholomewski prêtre

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

BIAŁYNICZE

(G. Mohilewska)

Miasteczko nad Drucią. Dawniej własność XX. Sapiehów. Kościół niegdyś Karmelitów słynny cudownym obrazem N. M. Panny fundował ku Lew X. Sapieha kanclerz WLitewski w 1623 r. Później własność XX. Ogińskich.

Petite ville sur la Druc. Anciennement propriété des princes Sapieha. L'église jadis des Carmes célèbre par une image miraculeuse de la Sainte Vierge fut fondée en 1623 par Leon prince Sapieha Grand chancelier de Lithuanie. Ensuite propriété des princes Ogiński.

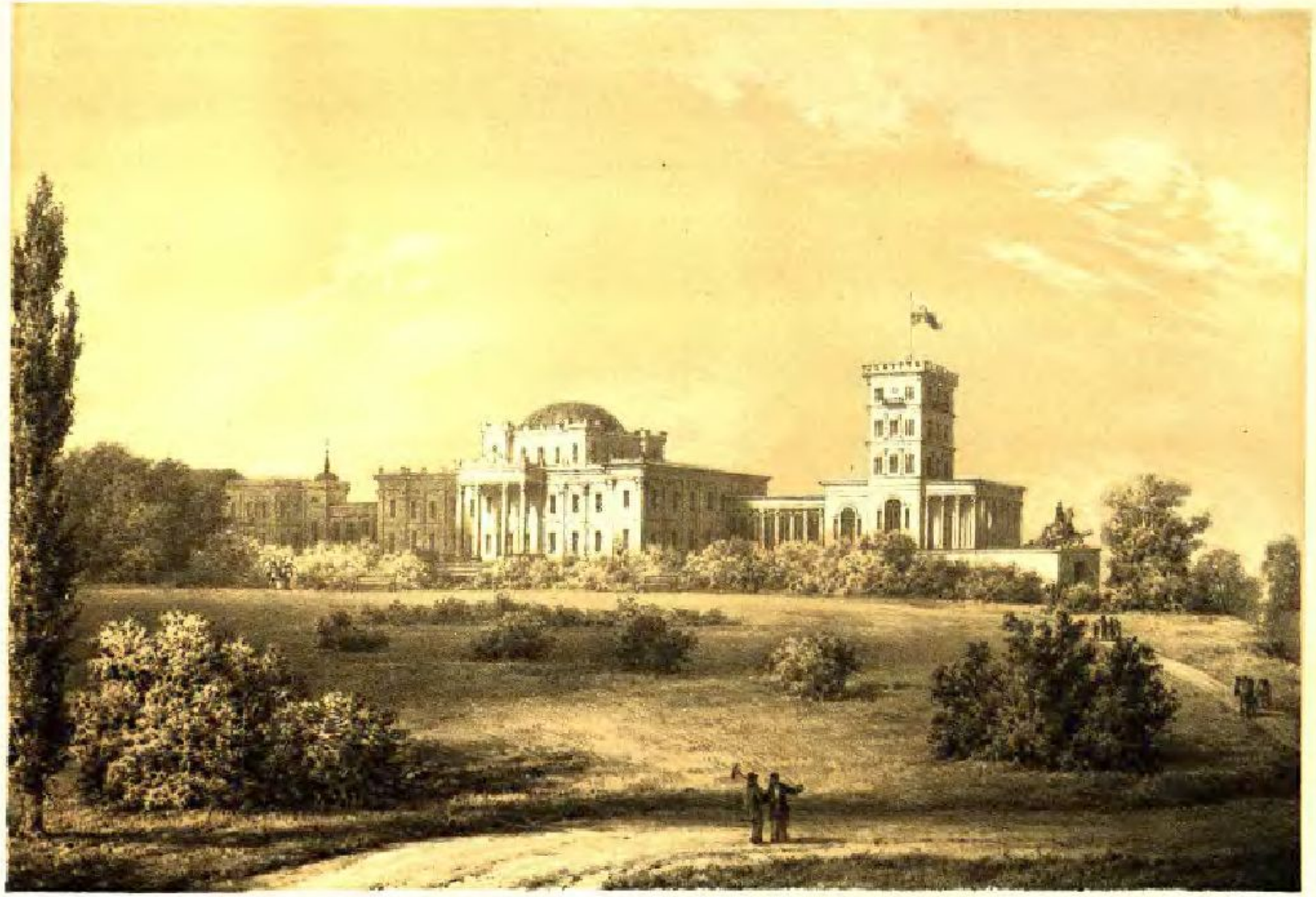

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

HOMEL nad SOŻĄ
(G. Mohilewska)

Jedna z największych i najbogatszych starostw. Tu przed pałacem stoi posąg konny Księcia Józefa Poniatowskiego dłuta Thorwaldsena przeznaczony dla miasta Warszawy, wystawiony kosztem składki Wojskowej po

Sur la rivière Soża, Une des plus grandes et riches starosties. Devant le palais s'élève une statue équestre du prince Joseph Poniatowski oeuvre de Thorwaldsen payée par une souscription militaire

Litw. Lit. W. Fanciera w Warszawie

LISZKOW

Niedaleko Druskienik na lewym brzegu Niemna prawdopodobnie dawna twierdza Litewska Nawempilka. Na górze (piłkalnas) wznoszą się resztki wieży Kamiennej. Twierdza zdobyta i zniszczona przez W. Marszałka i Komtura Krzyżackiego Kuno Hattenstein 1381 r.

Non loin de Druskienicki sur la rive gauche du Niemen. Sur la montagne (piłkalnas) s'élèvent les restes d'une tour de château que l'on suppose être l'ancien Nawempilka conquit et détruit par le Grand Maréchal et Cantor de l'ordre Teutonique Kuno Hattenstein en 1381.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fanzina w Warszawie

OSWIEJ

(Gub: Witebska)

Dawniej należał do Wojewody Mścisławskiego Józefa Hrabiego Hylzera po którym w r. 1781 posiadłość ta przeszła na Szadurskich. Były tu szkoły, pensya panien i szpital. Staraniem właściciela w skutek testamentu J. Hylzera kolegyjaty założony

Dawny appartenait à Joseph Comte Hylzen Voïevode Palatin de Mscislaw En 1781 il passa aux Szadurski. Il y trouvait des écoles, une pension de jeunes filles et un hôpital. – Suivant le testament de J. Hylzen plusieurs collèges d'élèves devaient y être fondés

Litwin M. Fuenzo w Warszawie

KAMIENIEC LITEWSKI

(Gubernija Grodzieńska)

Miasteczko leżące przy granicy pruskiej Białowieskiej, nadalekie Brześcia Litewskiego. Wieża dotąd istniejąca pozostała z obronnego zamku zbudowanego przez Jadźwingów około 1276 przez Olesko z rozkazu Włodzimierza Księcia Wołyńskiego

Petite ville aux confins de la forêt de Białowieża non loin de Brzesć Litewski. Il ne reste qu'une tour du château fort bâti contre les Jadźwingues en 1276 par Olesko d'après les ordres de Vladimir Duc de Volhynie

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Cajzera w Warszawie

S K O K I

[Gubernia Grodzieńska]

Niedaleko Brześcia miejsce urodzenia Juliana Ursyna Niemcewicza wojaka, pisarza i poety. Urodził się 16 Lutego 1757 r. Umarł w Paryżu 21. Maja 1841 r.

Non loin de Brzesć Julien Ursyn Niemcewicz y est ne le 16 février 1757. Il fut guerrier écrivain et poète. Il mourut à Paris le 21 Mai 1841

Rys. z natury Stanisław Orda.

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie.

CECORA
(Stepy Bessarabskie)

Pomnik na polach Cecorskich, o 15 wiorst od Mohilewa nad Dniestrem, gdzie zginął Stanisław Żółkiewski W. H. K. 6 Października 1620 r. w bitwie z Turkami.

Ce monument se trouve placé dans les plaines de la Bessarabie à 15 werstes de Mohilew sur le Dniestr. — C'est là que dans une bataille contre les Turcs perit Stanislas Zolkiewski grand connétable le 6 octobre 1620.

Litografia M. Pajączkowa w Warszawie

KNYSZYN.

(Gub. Grodzieńska.)

Mikołaj Radziwiłł biskup Żmujdzki darował to miasteczko Królowi Zygmuntowi I. Ostatnie chwile życia spędził tu król Zygmunt August 1572 r. 7 Lipca. Starostą Knyszyńskim był Jan Zamojski Hetman W. K. W ostatnich czasach Knyszyn oddany został na

Nicolas Radziwill évêque de Samogitie donna cette propriété au roi Sigismond I. Le roi Sigismond Auguste y mourut en 1572 le 7 Juillet. Jean Zamojski G. Connétable de Pologne fut Staroste de Knyszyn. Ces biens furent donnés pour quelques gé-

Rys. z natury Sig. Lucas. Litis

Litografia M. Fajansa w Warszawie

BORSZCZAJÓWKA NAD RZEKĄ ROSIĄ.

(Gub. Kijowska)

Tu Mazepa kazał ścinać d. 14 Lipca 1708 roku pułkownika pułku Połtawskiego i Korsubeja Sędziego głównego Armii Kozackiej. Mazepa był przyczyną zemsty za to, że go oskarżali o zdradę w czasie wojny Piotra W. z Karolem XII r. 1708. Własność Hr. Generała Adama Rzewuskiego.

C'est ici que Mazepa fit décapiter le 14 Juillet 1708 le Colonel du régiment de Poltawa et Korsubey le juge général de l'armée. Mazepa les sacrifia à sa vengeance parce qu'ils l'avaient accusé de trahison pendant la guerre de Pierre le Grand contre Charles XII en 1708. Propriété du Comte Général Adam Rzewuski.

BUKI NAD RZEKĄ RASTAWICĄ
(Guber Kijowska)

Miejsce zwane siedzibą dzieci mogił przedhistorycznych. Jest to zamczyszcze stare, do którego przywiązana jest legenda o rycerskim Księciu udzielnym, władającym tą Ukrainą. Teraz własność Stanisława Abramowicza.

Emplacement d'un ancien château. Fait que la légende dit avoir été occupé jadis par un prince régnant. Cet endroit est purement de tumulus ante-historiques. Bukl appartient actuellement à Stanislas Abramowicz.

Rys. Lanzy Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

RUŻYN NAD RZEKĄ RUSTAWICĄ

(Gub. Kijowska)

Miasteczko od imienia X. X. Ruzyńskich potomków Narymunda syna Sedymina X. Jan Roman Ruzyński hetman Sieniawskiego Dymitra umarł r. 1610. Teraz własność Stefanji z Jełowickich Złotnickiej.

Petite ville qui tire son nom des Princes de Ruzyn descendants de Narymund fils de Sedymin. Un des princes de cette famille Jean Roman fut grand Connétable du Prince Dmitr et mourut en 1610. Cette petite ville est aujourd'hui la propriété de Stephanie Złotnicka née Jełowicka.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

LINGE NAD RZEKĄ SOB
(Gub. Kijowska)

Własność niegdyś X.X. Sanguszków. Ostatnim właścicielem był Hrabia Konstanty Plater

Jadis la propriété des Princes Sanguszko. Son dernier propriétaire fut le comte Constantin Plater

m. u. Seweryna Goszczyńskiego

Rys. z natury Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

BOHATERKA

(Gub. Kijowska)

Rys. z natury Napoleon Orda

Litografia M. Pajewska w Warszawie

KRZEMIENIEC
(Gub. Wołyńska)

Krzemieniec nadany Jerzemu Narymundowiczowi przez Gedymina r. 1320. Zamek na wysokiej górze znany w historyi od r. 1240. Odnowiony przez Królowę Bonę r. 1536. Kościół Katolicki nowo wzniesiony przez fundusz składkowy.

Krzemieniec donné à George Narymundowicz par Gedymin l'an 1320. Château fort sur une haute montagne, connu dans l'histoire depuis 1240. Restauré par la reine Bone en 1536. Église catholique bâtie récemment par souscription.

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

WISZNIOWIEC NAD HORYNIEM

(Guber. Wołyńska.)

Zamek obronny założony przez Dymitra Korybuta około 1395 r. Wiszniowiec należał r. 1513 do XX. Czartoryskich, powrócił do XX. Wiszniowieckich r. 1610. Pałac nowożytny założył na dawnych ruinach X. Jeremiasz, a dokończył Król Michał Korybut r. 1720. Wiszniowiec należy do H. Włodzimierza de Brohl Platera.

Château fort construit par Demetrius Korybut en 1395. Wiszniowiec appartenait en 1513 aux Princes Czartoryski. En 1610 retourna aux Princes de Wiszniowiec. Palais d'aprèsent commencé sur les anciennes ruines par le Prince Jérème, terminé par le roi Michel Korybut en 1720. Proprieté actuelle du Comte Vladimir de Brohl Plater.

Rysował malarzy Napoleon Orda

ZWIAHEL, NOWOGRÓD WOŁYŃSKI
(Ґ Wołyńska.)

Niegdyś własność W. X. Litewskich, następnie w XV wieku Książąt Zwiahelskich, Alexander Jagiellończyk darował Ks. Konstantemu Ostrogskiemu. Zamek zniszczony w 1648 przez Zygmunta Przyjemskiego, wcześniej zbudowanego miasta. Ostatnimi czasy Księstwo Zwiahelskie należało w części do Familji Hr. Potockich.

Zwiahel appartenait jadis aux grands ducs de Lithuanie. Devenu au XV siècle la domaine des Princes de Zwiahel, Alexandre Jagellon, en fit don au Prince Constantin Ostrogski. Le château fut détruit en 1648 par Sigismond Przyjemski. Jadis de la résidence de la ville. Dans les derniers temps cette principauté appartenait aux princes de la Famille Comte Potocki.

Litw. Lit. M. Pajewski w Warszawie

DABROWICA NAD HORYNIEM

(Guber. Wołyńska)

Miasteczko, niegdyś rezydencya udzielnego Xięstwa, w XII wieku 1558 r. własność X. Semena Holszańskiego. Przechodząc po kądzieli dostała się majętność obszerna Hr. Platerowi 1775 r. Tu był Kościół XX. Pijarów ze ołtarzami na okoliczne Szkołami

Cette petite ville était le chef-lieu d'une principauté au XII siècle. En 1558 elle devint la propriété du Prince Semen Holszanski. En 1775 étant passée en quenouille, elle fut partie des grands biens des comtes Plater. Il se trouvait ici un couvent de Piaristes, dont les écu-

DUBNO NAD RZEKĄ IKWĄ
(Gub. Wołyńska)

Własność Daniela Jhorowicza r. 1099. Jagiełło nadaje przywilejem r. 1386 Fedorowi Księciu z Ostroga. Następnie należy Dubno do Księcia Janusza Sanguszki Marszałka WX. Litewskiego. Darowywa miasto z 70 wioskami Ks. Stanisławowi Lubomirskiemu. Dawny Zamek wznowiony został przez Księcia Konstantego Ostrogskiego.

Apanage de Daniel Jhorowicz en 1099. Jagiello en donne l'an 1386 à Fedor prince d'Ostrog. Cette ville devient depuis la propriété du P^ce Janus Sanguszko Maréchal du G^d duche de Lithuanie qui donne la ville de Dubno avec 70 villages au P^ce Stanislas Lubomirski. L'ancien château a été renouvelé par le P^ce Constantin d'Ostrog.

Rys. z natury Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajnera w Warszawie

POCZAJÓW
(Gub. Wołyńska)

Poczajów należał od r. 1602 do Jedrzeja Firleja Kasztelana Bełskiego. Na miejscu starej Kaplicy na wysokiej górze otoczonej lasem Teodor i jego Żona Ewa Domaszewscy wznieśli wspaniałą świątynię. Mikołaj Potocki Starosta Kamieniec

ski przeniósł i ozdobił ją w r. 1771 i tu życie swoje zakończył.

Poczajów appartenait des l'an 1602 a André Firley Castellan de Bełz Fedor et sa femme Eve Domaszewski y bâtirent 1650 a la place de la vieille Chapelle située sur une haute montagne, entourée de forêts, un temple magnifique. Nicolas Potocki staroste de Kamiéniec l'agrandit et l'embellit 1771 et y mourut.

Litw. Lit. M. Figner w Warszawie

WILNO

Stary zamek zdobyty przez W. X. Gedymina r. 1322. Odbudowany 1505 przez Alexandra Jagiellończyka, dla żony Heleny córki Iwana Wasylewicza Tumeszkah. Królowie Zygmunt I i Zygmunt August. Zniszczony za Wojny Szwedzkiej 1655. Stał w ruinach do r. 1787 przytykając murami do Kaplicy Ś.ty Kazimierza. Zrysowany zostawy przez Architekta Hessa r. 1793.

Le Château inférieur représenté ici a été fait par le Grand duc Gedymin en 1322. Reconstruit en 1505 par le roi Alexandre Jagellon pour sa femme Hélène fille de Tsar Iwan Wasilewicz. Il devint la demeure des rois Sigismond I et Sigismond Auguste. Il devint pendant les guerres de Suède en 1655. Les ruines touchaient la chapelle de S. Casimir existant encore en 1787. Le dessin que nous offrons ici a été fait par l'architecte Hess en 1793.

JASZUNY
(Gub. Wileńska)

Majątek należał do Michała Bałińskiego. Istnieje podanie mówiące, że w r. 1440 na nie [illegible] Sprzysiężeniec ze Zygmunta Kiejstutowicza. Jan Śniadecki astronom Uniwersytetu w 1756 urodził w Jaszunach d. 21 Listopada 1830.

Appartenait au célèbre seigneur Michel Balinski. D'après une tradition c'est ici que fut formé un complot en 1440 contre Sigismond Kiejstutowicz. Jan Sniadecki, astronome, né en 1756 fut ici pour à Jaszuny le 21 Novembre 1830.

Rys. Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

WILNO

Ruiny pałacu Barbary Radziwiłłowny, żony Zygmunta Augusta Króla, zrysowany z natury przez Architekta J. C. Rossa, rozebrany r. 1828.

Ruines du Château de Barbe Radziwill Femme du roi Sigismond Auguste, demoli en 1828. Dessiné d'après nature par l'architecte J. C. Ross.

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

TUROW NAD PRYPECIĄ

(Gub. Mińska)

Stolica Xięstwa Turowskiego i Pińskiego. Miasto założone w IX wieku przez Tura za czasów najazdów Normandów Waregów. Rezydencya niegdyś Władyki czyli Biskupa Turowskiego i Pińskiego

Chef-lieu de la Principauté de Turów fondé par Tur dans le IX siècle au temps des invasions des Normands, Varingiens. Dans cette ville était la Résidence des Evêques de Turow et de Pińsk.

Rys. rysowy Napoleon Orda

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie

UJŚCIE PRYPECI DO DNIEPRU

(Gub. Kijowska)

Połączenie się Prypeci z Dnieprem. Rzeki po których w przedhistorycznych czasach Jason płynął po bursztyn do Bałtyku

Le confluent de la Prypet dans le Dniepr. Jason dans les temps antehistoriques navigua par ces rivières pour chercher de l'ambre à la mer Baltique.

Rys. z natury Napoleon Orda

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

JANÓW

(Gub Grodzienska)

Miasteczko gdzie Swięty Andrzej Bobula umarł 17 Maja 1657 roku

Petite ville ou Saint André Bobula mourut le 17 Mai 1657.

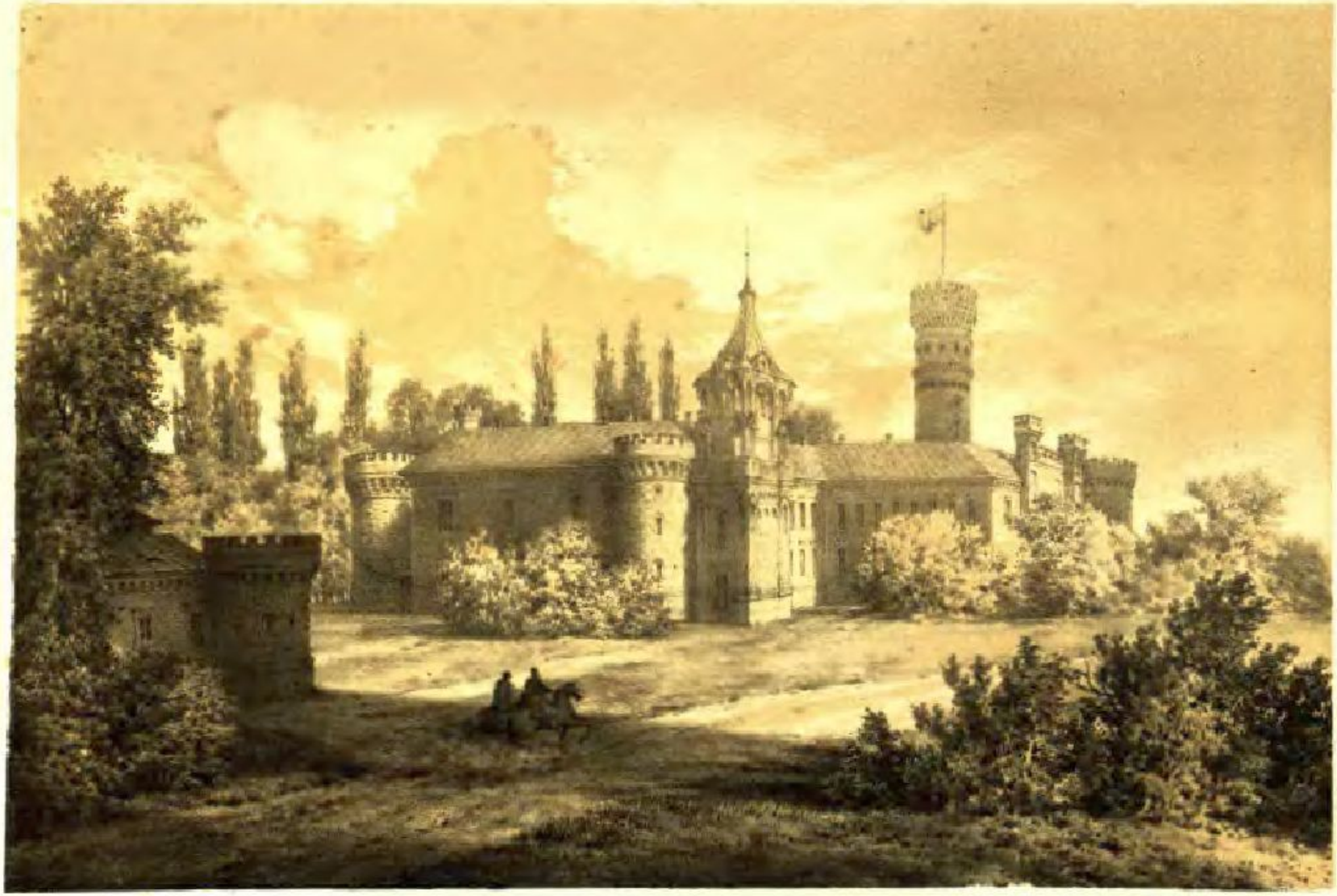

KAUNAŃ

G. Kowieńska

Zamek ten, [illegible] dla tego [illegible] przez [illegible] Hanfuczan [illegible] Złotowo[illegible] go W. Wielkiego Krzyżackie Landolf Kuenig von Wetzar w r. 1343. – Odzyskał go [illegible] za czasu Witolda W. X. L. we r. 1394. Ostatecznie został przez Zygmunta Augusta Krzyżaczkowi Kiezna-[illegible]

Vieux château en briques rouges, de la commune du mot lituanien „Kaunas" [illegible]. Bâti en 1343 par Landolf Kuenig de Wetzar, le Maître de l'Ordre Teutonique. – Witold le Gr. de Lituanie l'arracha à l'ordre en 1394. Devenu plus tard par Sigismond Auguste à Krzyżaczkowi Kieznaczkowi.

HIELGUDÓW ZAMEK

G. Kowieńska

Château de Gielgud sur le Niemen, non loin de Jurbork. Bâti à ce que nous pensons par Ulrich Jungingen Maréchal de l'ordre Teutonique qui le nomma Königsberg. Il appartient à la famille Eperon, ennobie depuis 1688 à Gielgud.

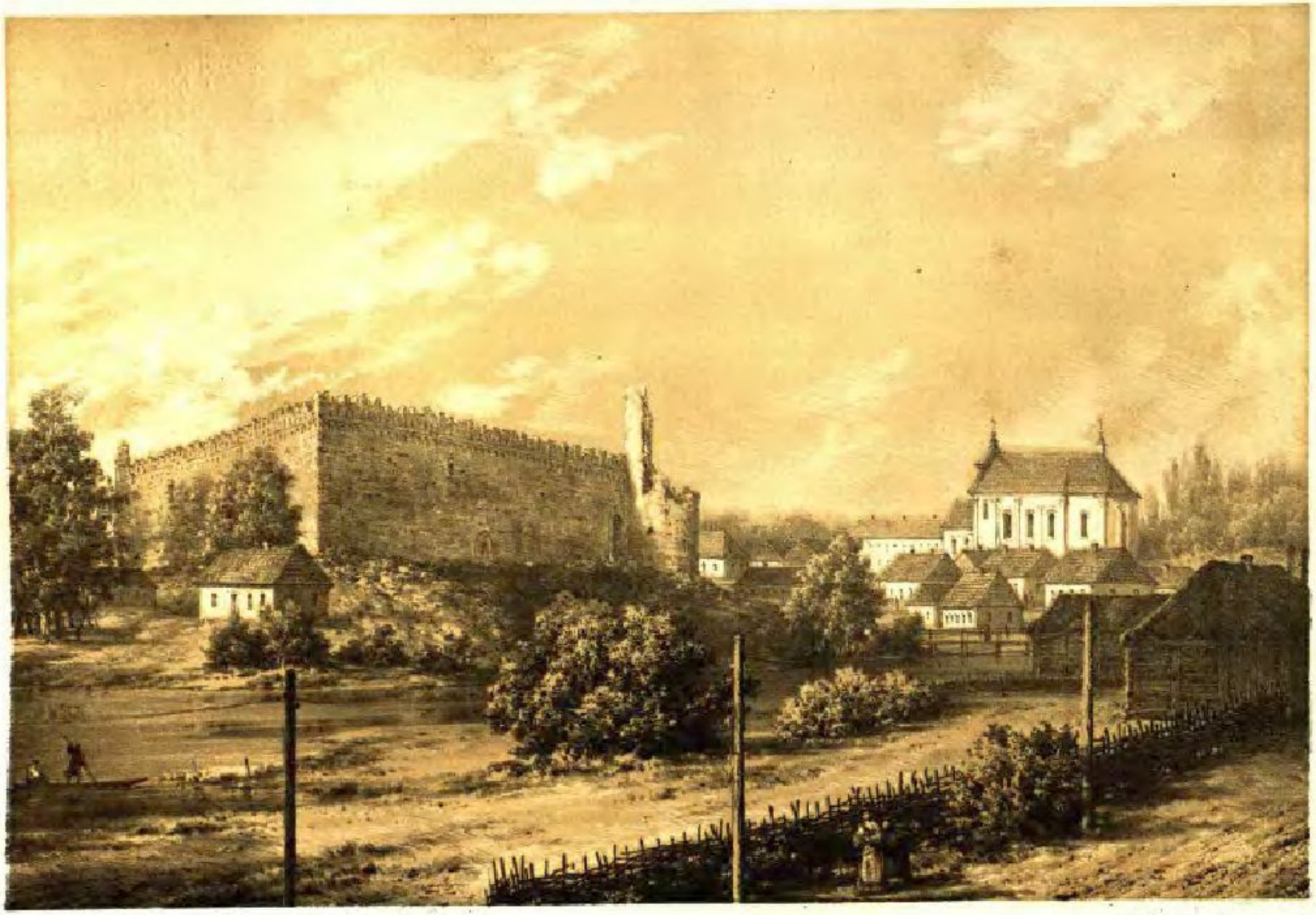

Rys. z natury Napoleon Orda

w Lit. M. Fajansa w Warszawie.

LIDA nad rzeką LIDZIEJĄ
(G. Wileńska)

Miasteczko bardzo dawne. Ruiny zamku zbudowanego przez WXL. Gedymina w r. 1323. Zjeżdżali do zamku tego WX. Witold, Jagełło, Alexander Jagellończyk. Tu mieszkał Tochtamysz han tatarski, Starostą lidzkim był Hadzi Giraj późniejszy han Krymski. Zamek zburzony przez Szwedów

Panne ville très ancienne. Ruines du château bâti en 1323 par Gedymin Grand Duc de Lithuanie. Le Grand Duc Witold, les rois Jagellon et Alexandre Jagellonczyk visitèrent ce château. Tochtamysz Khan des Tartares y habita. Hadzy Giraj qui était plus tard Khan de Crimée fût Staroste de Lida

Le château fut détruit par les Suédois vers 1710

Wyd. nakładem Napoleon Orda

w Lit. Ed. Pajzana w Warszawie

SZAWRY
(G. Wileńska)

Własność Teodora Narbutta autora Dziejów Litwy i Urodzili się w 1784 umarł 1864 r.

Propriété de Théodore Narbutt auteur de l'histoire de Lithuanie né en 1784. mort en 1864.

Litw. Lit. M. Fajansa w Warszawie.

GUBINKI
(Gub. Wileńska)

Zamek wetowany XX Radziwiłłów, dobry jeziorem, o 7 mil od Wilna. Tu się urodziła [illegible] Barbara Radziwiłłówna przedswem [illegible] Wilenskiej. Hr. Benedykta Tyszkiewicza.

Château fort des Princes Radziwill entouré par un lac à 7 milles de Wilna. Lieu de naissance en 1520 et habitation de Barbe Radziwill fille de Georges Radziwill avant son mariage. Propriété du Comte Benoît Tyszkiewicz.

Litw. Lit. M. Pajewskiego Warszawa

GIERAJMONY

[G. Wileńska]

Gierajmony wedle dawnych kronik nadane zostały przez W. X. Erdziwiłła waleczemu wojewodzie Grumpie którego syn Gasztołd jest bezsporu znakomitej familji Gasztołdów wygasłej r. 1542. Ta mieszkała Barbara Radziwiłłowna będąc żoną Stanisława Gasztołda r. 1538. Teraz własność familji Milewskich.

Gravures dessinées d'après les anciennes Chroniques par le G. Duc L. Erdziwiłł au valeureux chevalier Grumpa dont le fils Gasztołd est la souche de la célèbre famille des Gasztołd éteinte en 1542. Ici habita Barbe Radziwiłł, femme de Stanislas Gasztołd en 1538. Aprésent propriété de la famille Milewski.

Rys. Lucas z Nagrzewskich

Lit. w Lit. M. Fajansa w Warszawie

MIEDNIKI

G:Wileńska

Nagrobek ten ma zwyczajowy W.X.L. Hyperia, Pany zamku a ostatny nabyt od Wilna. W r. 1365 schodził go Konrad Zikter von Rotenstein. W Mnorze Krzyżackim 04 roku 1434 Marca 4. Z wkładu S. Kazimierza Jagiellończyka to upamiętniony aż do przeniesienia ich szczątków do Wilna r. 1836 Sierpnia 14.

Ancien tombeau d'un Grand Duc Lituanien, Palatin de Chateau d'Oyrane, voisin de Wilna. En 1365 il fut pris par Konrad Zikter de Rotenstein Grand-Maître de l'ordre Teutonique. Les restes de S. Casimir Jagellon y représentent depuis le 4 Mars 1434, jusqu'à leur translation à Wilna 1836 le 14 Août.

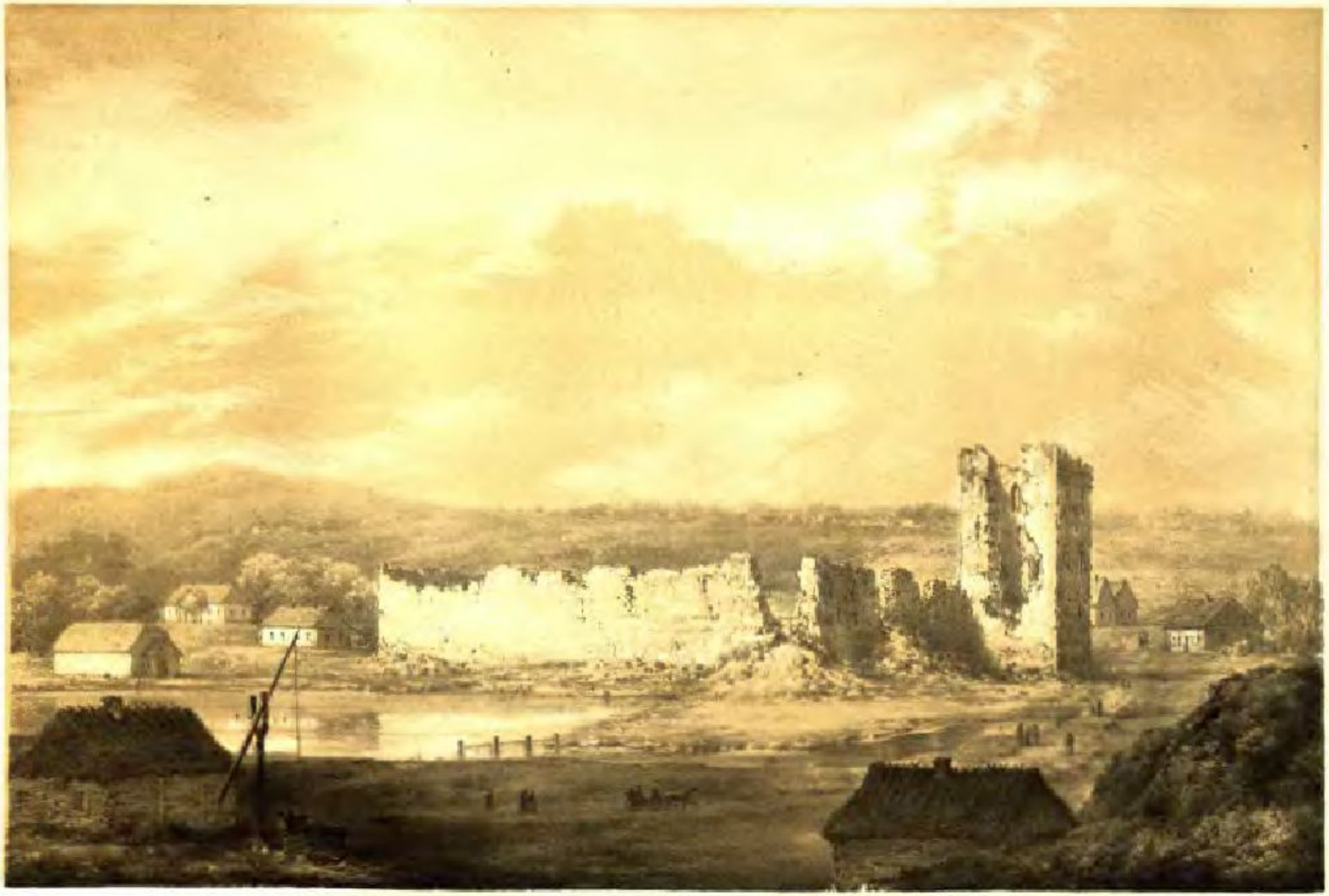

Litw. z N. Fajnsztajna w Warszawie

KREWO

(G. Wileńska)

[illegible] Krewo [illegible] N. X. Ogiński [illegible] przed [illegible] Wilno [illegible] Krewo [illegible] Ogiński [illegible] N. X. Litewskiego [illegible]

Ruines d'un château célèbre. Héritage du Grand Duc Ogiński qui y habitait avant son avènement au trône de Lithuanie. On voit encore la tour dans laquelle Bogusław Grand Duc de Lithuanie termina ses jours par une mort tragique en 1985.